Uttalelse fra årsmøtet i Oslo Frivilligsentraler

Oslo står, som resten av landet, overfor store demografiske endringer og økende press på kommunale tjenester. Dette skaper et reelt behov for nye løsninger og bedre samspill mellom offentlig sektor og frivilligheten.

Frivilligheten er en del av løsningen. Men den skal ikke behandles som en forlengelse av kommunen.

Oslo kommune har selv lagt til grunn at frivillig sektor skal være selvstendig og ikke styres av det offentlige. Det samme prinsippet ligger til grunn i nasjonal frivillighetspolitikk. Samarbeidet skal bygge på tydelige roller og respekt for frivillighetens egenart.

Vi ser en utvikling i enkelte bydeler hvor det bygges opp parallelle strukturer for frivillighet i kommunal regi, samtidig som frivillige i økende grad kobles til oppgaver som grenser mot – eller ligger innenfor – kommunens lovpålagte ansvar. Dette utfordrer grunnleggende prinsipper for norsk frivillighet.

Frivilligheten skal være fri.
Den skal være organisert, drevet og utviklet av sivilsamfunnet – ikke av kommunen.

Når kommunen selv rekrutterer, organiserer og styrer frivillige, beveger man seg fra samarbeid til konkurranse. Det svekker de etablerte frivillige organisasjonene og undergraver frivillighetens egenart og bærekraft.

Oslo Frivilligsentraler vil være en tydelig samarbeidspartner for kommunen. Men det forutsetter en klar rolleforståelse:

Kommunens ansvar er å legge til rette for frivilligheten – ikke å overta den.

Dette innebærer blant annet at:

- Kommunen ikke bygger opp egne parallelle frivillighetsstrukturer i konkurranse med eksisterende organisasjoner
- Frivillige ikke brukes til å utføre oppgaver som ligger innenfor kommunens lovpålagte ansvar
- Samarbeidet med frivilligheten skjer gjennom etablerte, selvstendige aktører

Frivilligsentralene har en særskilt rolle i dette bildet. De er ikke en del av kommunens tjenesteapparat, men en del av frivillig sektor. Der frivilligsentraler er organisert i tilknytning til kommunen, er det avgjørende at de gis reell faglig og operativ selvstendighet, slik at de kan ivareta hele frivilligheten – ikke kommunens kortsiktige behov.

For å sikre en bærekraftig utvikling av frivilligheten i Oslo, må også finansieringen endres.

Dagens utstrakte bruk av prosjektmidler bidrar i for stor grad til kortsiktighet og uforutsigbarhet. Når vellykkede tiltak ikke får videreføring, svekkes både tillit, kontinuitet og effekt.

Oslo Frivilligsentraler mener derfor at:

- En større andel av midlene må gis som frie driftsmidler
- Prosjektmidler skal ikke brukes som politiske styringsverktøy
- Tiltak som dokumenterer måloppnåelse etter forhåndsdefinerte kriterier, skal sikres videre drift

Frivilligheten er ikke en reservekapasitet som kan aktiveres når kommunen får det vanskelig. Den er en selvstendig kraft i samfunnet, med egenverdi og egne mål.

Oslo kommunes frivillighetsmelding, regjeringens frivillighetserklæring og Helsedirektoratets rundskriv om rettslige rammer for samarbeid innen helse- og omsorgstjenesten legger alle til grunn det samme: Frivilligheten skal være selvstendig, og frivillig innsats skal være et supplement – ikke en erstatning for offentlige tjenester.

Skal vi lykkes i å møte fremtidens utfordringer, må vi bygge et samarbeid basert på respekt for denne forskjellen.

Oslo Frivilligsentraler ønsker å være en aktiv og konstruktiv partner i dette arbeidet – men da må rollene være tydelige, og rammene riktige.

Oslo, 18. mai 2026
Oslo Frivilligsentraler

Espen Watne Andresen
Styreleder